

**GINNY PROGRAM PROFILAKTYKI i ROZWIĄZYWANIA PROBLEMÓW
ALKOHOLOWYCH oraz PRZECIWDZIAŁANIA NARKOMANII na ROK 2025**

Zgodnie z art. 4¹ ust. 1 i 2 ustawy z dnia 26 października 1982 roku o wychowaniu w trzeźwości i przeciwdziałaniu alkoholizmowi (Dz.U. z 2023 r. poz. 2151 z późn. zm.) do zadań własnych gminy należy prowadzenie działań związanych z profilaktyką i rozwiązywaniem problemów alkoholowych oraz integracją społeczną osób uzależnionych od alkoholu. Elementem Gminnego Programu Profilaktyki i Rozwiązywania Problemów Alkoholowych oraz Przeciwdziałania Narkomanii w Gminie Krzeszów na rok 2025 są również zadania związane z upowszechnianiem wiedzy oraz przeciwdziałaniem uzależnieniom behawioralnym.

Zgodnie z art. 10 ust. 1, 2, 2a i 2b ustawy z dnia 29 lipca 2005 r. o przeciwdziałaniu narkomanii (Dz.U. z 2023 r. poz. 1939 z późn. zm.) do zadań własnych gminy należy przeciwdziałanie narkomanii.

W celu realizacji ww. zadań przygotowano Gminny Program Profilaktyki i Rozwiązywania Problemów Alkoholowych oraz Przeciwdziałania Narkomanii na rok 2025 (zwany dalej Gminnym Programem), który określa lokalną strategię w zakresie profilaktyki uzależnień od substancji psychoaktywnych i zachowań oraz minimalizacji szkód społecznych i indywidualnych wynikających z używania alkoholu i narkotyków oraz uzależnień behawioralnych.

Program opracowano zgodnie z wytycznymi Narodowego Programu Zdrowia na lata 2021-2025, który jest podstawowym dokumentem polityki zdrowia publicznego wyznaczającym cel strategiczny i cele operacyjne oraz najważniejsze zadania do realizacji na rzecz zwiększenia liczby lat przeżytych w zdrowiu oraz zmniejszenia społecznych nierówności w tym zakresie.

I. Diagnoza problemów alkoholowych

Gmina Krzeszów liczy obecnie 4 185 mieszkańców, którzy zamieszkują w 12 sołectwach. Liczba osób uzależnionych od alkoholu, nadużywających alkoholu lub mających problem alkoholowy wynosi blisko 44 osób co stanowi około 1,05% ogółu mieszkańców gminy. Pomocą społeczną objętych było 27 rodzin z problemem alkoholowym.

Gminna Komisja Rozwiązywania Problemów Alkoholowych przeprowadziła w 2023 r. 4 rozmowy interwencyjno - motywacyjne z osobami uzależnionymi od alkoholu. Komisja widzi potrzebę wspierania osób uzależnionych od alkoholu oraz ich rodzin, a w szczególności osoby i ich rodziny, które podejmą leczenie odwykowe. Komisja skierowała do Sądu 1 wniosek o wszczęcie postępowania w sprawie zastosowania obowiązku poddania się leczeniu w zakładzie odwykowym. Ponadto Gminna Komisja przeprowadziła 10 rozmów interwencyjnych z osobami nadużywającymi alkoholu, w związku ze stosowaniem przez nich przemocy.

Gminny Zespół Interdyscyplinarny w 2023 roku rozpoczął 22 procedur „Niebieskie Karty”. Ustawa o przeciwdziałaniu przemocy w rodzinie z 29 lipca 2005 roku określa przemoc w rodzinie jako „jednorazowe albo powtarzające się umyślne działanie lub zaniechanie naruszające prawa lub dobra osobiste członka rodziny, w szczególności narażające te osoby na niebezpieczeństwo utraty życia, zdrowia, naruszające ich godność, nietykalność cielesną, wolność, w tym seksualną, powodujące szkody na ich zdrowiu fizycznym lub psychicznym, a także wywołujące cierpienia i krzywdy moralne”. Takie ujęcie przemocy stanowi podstawę do podejmowania formalnych interwencji w sytuacjach występowania przemocy. W ramach prowadzonej procedury zostało utworzonych 22 grup roboczych do pracy z rodziną.

Na dzień 04.12.2024 r. w gminie wydano zezwolenia na sprzedaż napojów alkoholowych 12 podmiotom prowadzącym działalność gospodarczą.

Podział punktów ze względu na strukturę sprzedaży alkoholu przedstawia się następująco:

sklep	gastronomia
13	4
12	3
13	4

- do 4,5 % oraz piwa
- od 4,5 % do 18 %
- powyżej 18 %

II. Diagnoza Problemów Narkotykowych

Wyniki ostatnich badań ogólnopolskich wskazują na stabilizację lub nawet spadek problemu używania narkotyków wśród młodzieży szkolnej. Jednak nadal znaczna część młodzieży podejmuje inicjację narkotykową. Utrzymanie trendu spadkowego jest pożądanym kierunkiem działań polskiej polityki narkotykowej. Dla osiągnięcia zakładanego celu konieczne jest wdrożenie działań ukierunkowanych na wzmacnianie systemu wartości młodzieży i rodzin, w szczególności wartości zdrowia, a także kształtowanie przekonań normatywnych umiejętności psychospołecznych chroniących przed używaniem narkotyków, na poziomie centralnym, regionalnym i lokalnym.

W ostatnich latach obserwuje się w Polsce nasilenie problemów z tytułu zażywania tzw. „dopalaczy”. Ewentualne niebezpieczeństwo związane z dopalaczami wiąże się z faktem, że substancje znajdujące się w ich składzie są stosunkowo mało zbadane. Używanie środków psychoaktywnych, szczególnie przez dzieci i młodzież wciąż stanowi duży problem społeczny.

O ile od kilku lat następuje spadek liczby ujawnionych nieletnich pod wpływem alkoholu, o tyle liczba nieletnich pod wpływem środków odurzających z roku na rok wzrasta. Grupami szczególnie narażonymi na używanie substancji psychoaktywnych są m.in. dzieci i młodzież pozostające bez opieki rodzicielskiej, „dzieci ulicy”, niepełnoletnie osoby popełniające czyny karalne, osoby zagrożone demoralizacją, dzieci i młodzież zagrożone wykluczeniem społecznym, a także młodzież z zaburzeniami zachowania.

III. Diagnoza Problemów Uzależnień Behawioralnych

Powszechnie wiadomo, że uzależnić możemy się nie tylko od alkoholu czy narkotyków, lecz także od różnego rodzaju czynności – nazywamy to uzależnieniami behawioralnymi. Jest ich sporo, ale dla dzieci i młodzieży problematyczne najczęściej stają się media i sprzęty – komputer, internet, gry, telefon. Coraz częściej pedagodzy z terenu Gminy Krzeszów zauważają u dzieci i młodzieży tendencję do nadmiernego odchudzania lub obżarstwa. Dodatkowych trudności przysporzyły w ostatnim czasie pandemia i zdalne nauczanie.

Za przyczynę występowania problemów uzależnień behawioralnych najczęściej uważa się:

- 1) brak kontaktu z rodzicami /problemy rodzinne,
- 2) niewłaściwy model wychowania w rodzinie,
- 3) niskie poczucie własnej wartości,
- 4) niepowodzenia szkolne,
- 5) chęć zaistnienia w grupie, zaimponowania innym,
- 6) chęć zwrócenia na siebie uwagi,
- 7) brak zajęć pozalekcyjnych lub ich mała atrakcyjność,
- 8) konieczność realizacji nauki w formie kształcenia na odległość

IV. Grupy docelowe

Oferta programu skierowana jest do wszystkich mieszkańców gminy Krzeszów, w szczególności do wybranych grup-osób uzależnionych, bądź zagrożonych uzależnieniami, ich rodzin, osób dotkniętych przemocą w rodzinie, jak również dzieci i młodzieży przedszkoli i szkół w Krzeszowie. Adresaci Programu są zróżnicowane ze względu na rodzaje profilaktyki, jakie są stosowane do konkretnej grupy odbiorców.

Cele programu będą realizowane w poszczególnych obszarach:

-Profilaktyki uniwersalnej: adresowanej do wszystkich mieszkańców Gminy Krzeszów (dzieci, młodzieży, dorosłych)

- Profilaktyki selektywnej: adresowanej do grup o podwyższonym ryzyku wystąpienia problemów związanych z używaniem alkoholu, narkotyków i innych substancji psychoaktywnych oraz podwyższonym ryzyku uzależnień behawioralnych
- Profilaktyki wskazującej: adresowanej do grup lub osób, które demonstrują wczesne symptomy problemów związanych z uzależnieniami
- Terapii: obejmującej osoby wymagające specjalistycznej pomocy w związku z uzależnieniami
- Rehabilitacji - readaptacja społeczna poprzez wsparcie psychologiczne, socjalne i społeczne.

V. Cel i zadania Programu

Celem głównym jest ograniczenie szkód zdrowotnych i społecznych skutków, wynikających z nadużywania napojów alkoholowych, używania innych substancji psychoaktywnych, uzależnień behawioralnych oraz przemocy w rodzinie, poprzez podnoszenie poziomu wiedzy oraz świadomości mieszkańców Gminy Krzeszów oraz prowadzenie skoordynowanych działań profilaktycznych, terapeutycznych i rehabilitacyjnych.

Cele te będą realizowane z uwzględnieniem konieczności zapewnienia dostępności, zgodnie z koncepcją projektowania uniwersalnego, określoną art. 2 Konwencji o prawach osób niepełnosprawnych oraz potrzebami osób z różnymi niepełnosprawnościami.

Narodowy Program Zdrowia na lata 2021-2025 jest podstawowym dokumentem polityki zdrowia publicznego wyznaczającym cel strategiczny i cele operacyjne oraz najważniejsze zadania do realizacji na rzecz zwiększenia liczby lat przeżytych w zdrowiu oraz zmniejszenia społecznych nierówności w tym zakresie. Dla ich określenia, w niniejszym programie wykorzystano zapisy Narodowego Programu Zdrowia na lata 2021 –2025, przyjętego Rozporządzeniem Rady Ministrów z dnia 30 marca 2021 r. w sprawie Narodowego Programu Zdrowia na lata 2021-2025 (Dz. U. z 2021 r. poz. 642).

1. Zwiększenie dostępności pomocy terapeutycznej i rehabilitacyjnej dla osób uzależnionych od alkoholu, narkotyków, uzależnień behawioralnych.

- a) Kontynuowanie przez Gminną Komisję Rozwiązywania Problemów Alkoholowych czynności motywacyjno - interwencyjnych dla osób uzależnionych lub członków ich rodzin, zgłaszających się do Komisji ze swoimi problemami.
- b) Współpraca Gminnej Komisji Rozwiązywania Problemów Alkoholowych z Niepublicznymi Zakładami Opieki Zdrowotnej w Krzeszowie w zakresie pomocy osobom uzależnionym.
- c) Dofinansowanie obozów terapeutycznych, kolonii, wycieczek dla dzieci i młodzieży z rodzin z terenu gminy.
- d) Umożliwienie osobom uzależnionym udział w zajęciach terapeutycznych, dofinansowanie dojazdu na w/w zajęcia.
- e) Współpraca z nauczycielami i pedagogami w szkołach i przedszkolach.
- f) Współpraca z Poradnią Leczenia Uzależnień, która znajduje się w Samodzielnym Publicznym Zespole Zakładów Opieki Zdrowotnej, Przychodni Specjalistycznej w Nisku ul. Wolności 54. Pomoc finansowa dla osób uzależnionych i współuzależnionych, które chcą podjąć leczenie bądź uzyskać poradę fachową.
- g) Gminna Komisja Rozwiązywania Problemów Alkoholowych udzieli wsparcia finansowego tym osobom, które podejmą się leczenia od uzależnienia alkoholowego, uzależnienia od narkomanii oraz uzależnień behawioralnych.
- h) Kierowanie na specjalistyczne badania (biegły lekarz i psycholog) w celu ustalenia stopnia uzależnienia od alkoholu, uzależnienia od narkomanii oraz uzależnień behawioralnych i rodzaju proponowanego leczenia.
- i) Wnioskowanie przez Gminną Komisję Rozwiązywania Problemów Alkoholowych do sądu o zobowiązanie do leczenia odwykowego, o wgląd w sytuację małoletnich dzieci w rodzinach gdzie jeden członek jest uzależniony, a także powiadamianie prokuratury o występowaniu przemocy.
- j) Dofinansowanie szkoleń i kursów specjalistycznych dla członków Gminnej Komisji Rozwiązywania Problemów Alkoholowych i innych osób zajmujących się problemami uzależnień oraz przemocą w rodzinie.
- k) Upowszechnianie informacji dot. adresów instytucji i miejsc, gdzie można uzyskać fachową pomoc i wsparcie w sytuacjach kryzysowych.

2. Udzielenie rodzinom, w których występują problemy uzależnienia od alkoholu, narkotyków oraz problem uzależnienia behawioralnego, pomocy psychospołecznej i prawnej a w szczególności ochrony przed przemocą w rodzinie.

- a) Każda osoba uzależniona, która potrzebuje pomocy lub porady może zgłosić się do Gminnej Komisji Rozwiązywania Problemów Alkoholowych w Krzeszowie w dniach od poniedziałku do piątku w godzinach od 7³⁰ - 15³⁰ telefon, pod który można dzwonić: /15/ 8798352 wew. 21
- b) Współpraca z Ośrodkiem Pomocy Społecznej w Krzeszowie w ramach pomocy finansowej lub rzeczowej dla członków rodzin, w których znajdują się osoby uzależnione.
- c) Współpraca z Zespołem Interdyscyplinarnym ds. Przeciwdziałania Przemocy w Rodzinie na terenie Gminy Krzeszów.
- d) Prowadzenie poradnictwa i interwencji w zakresie przeciwdziałania uzależnieniu od alkoholu, narkomanii, uzależnień behawioralnych, przemocy w rodzinie. Procedura Niebieskich Kart – współpraca GKRPA, Zespołu Interdyscyplinarnego, Ośrodka Pomocy Społecznej oraz Policji.
- e) Współpraca Gminnej Komisji Rozwiązywania Problemów Alkoholowych z wymiarem sprawiedliwości w zakresie rozwiązywania problemów uzależnień.

3. Prowadzenie profilaktycznej działalności informacyjnej i edukacyjnej oraz działalności szkoleniowej w zakresie rozwiązywania problemów alkoholowych, przeciwdziałania narkomanii oraz uzależnieniom behawioralnym, w szczególności dla dzieci i młodzieży.

- a) Dofinansowanie działań profilaktycznych organizowanych przez szkoły, przedszkola, instytucji pozarządowych na terenie gminy Krzeszów prowadzonych w formie:
 - konkursów z nagrodami dla młodzieży,
 - spotkania dzieci i młodzieży z psychologiem.
- b) Dofinansowanie działalności sportowej dla szkół na terenie gminy Krzeszów poza programem szkolnym i instytucji pozarządowych jako wypełnienie wolnego czasu dla młodzieży z rodzin z problemami alkoholowymi, narkomanii oraz uzależnienia behawioralnego jak również dla młodzieży z rodzin pozostających w abstynencji. Promowanie zdrowego stylu życia poprzez organizowanie aktywnych zajęć pozaszkolnych.
- c) Wspieranie działań przeciwalkoholowych podejmowanych przez lokalne jednostki np. organizowanie imprez rozrywkowych i sportowych dla młodzieży z udziałem gości zaproszonych, którzy otwarcie wspierają bezalkoholowe przedsięwzięcia swoim autorytetem.
- d) Współpraca ze wszystkimi szkołami, przedszkolami z terenu gminy Krzeszów, klubami sportowymi w realizacji programów promujących zdrowy styl życia wśród dzieci i młodzieży szkolnej poprzez realizację programów promujących zdrowe odżywianie, życie bez nałogów.
- e) Zakup fachowej literatury dotyczącej problematyki uzależnień.
- f) Wspieranie działań podejmowanych przez stowarzyszenia działające na terenie Gminy w zakresie realizacji Gminnego Programu Profilaktyki i Rozwiązywania Problemów Alkoholowych oraz Przeciwdziałania Narkomanii.
- g) Współpraca z klubami sportowymi, parafiami celem promowania profilaktyki uzależnień i zdrowego stylu życia.
- h) Organizowanie spotkań oraz pogadanek z dziećmi i młodzieżą przez członków Gminnej Komisji Rozwiązywania Problemów Alkoholowych, pracowników Ośrodka Zdrowia, Policji dotyczących profilaktyki uzależnień i przeciwdziałania przemocy w rodzinie.
- i) Dofinansowanie działań profilaktyczno - edukacyjnych organizowanych przez szkoły, przedszkola, parafie oraz inne instytucje i organizacje pozarządowe z terenu gminy Krzeszów.

4. Wspomaganie działalności instytucji, stowarzyszeń i osób fizycznych służących rozwiązywaniu problemów alkoholowych, narkomanii oraz uzależnień behawioralnych.

- a) Dofinansowanie działań instytucji i osób fizycznych, realizujących zadania związane z profilaktyką i rozwiązywaniem problemów uzależnień. Współpraca z Kościołem Katolickim i innymi wyznaniem na terenie gminy Krzeszów.
- b) Dofinansowanie konkursów i innych działań związanych z przeciwdziałaniem problemom uzależnień organizowanych przez Gminny Ośrodek Kultury, szkoły, przedszkola, oraz jednostki Ochotniczej Straży Pożarnej, instytucji działających na terenie gminy Krzeszów
- c) Współpracę z Komendą Powiatową Policji w Nisku, Posterunkiem Policji w Krzeszowie.
- d) Dofinansowanie działalności sportowej, rozrywkowej i edukacyjnej przy szkołach, przedszkolach, klubach sportowych.
- e) Dofinansowanie działalności rozrywkowej i edukacyjnej oraz aktywnych zajęć dla młodzieży, dorosłych w świetlicach.
- f) Dofinansowanie realizacji działań profilaktycznych służących rozwiązywaniu problemów uzależnień w środowisku młodzieżowym podjętym przez szkoły na terenie gminy Krzeszów.
- g) Doposażenie świetlic wiejskich, klubów sportowych oraz szkół i przedszkoli z terenu gminy Krzeszów w sprzęt dla dzieci i młodzieży, celem organizacji czasu wolnego.
- h) Współpraca z kuratorami sądowymi wykonującymi nadzór nad osobami poddanymi leczeniu odwykowemu.
- i) Wspieranie wolontariatu.

5. Podejmowanie interwencji w związku z naruszeniem przepisów określonych w art. 13¹ i 15 ustawy o wychowaniu w trzeźwości i przeciwdziałaniu alkoholizmowi.

- a) Gmina może podejmować interwencje oraz występować przed sądem jako oskarżyciel publiczny w przypadku złamania zakazu sprzedaży alkoholu nieletnim lub nietrzeźwym, sprzedaży pod zastaw i na kredyt oraz złamania zakazów promocji i reklamy napojów alkoholowych.
- b) Zadanie realizowane będzie poprzez kontrole przestrzegania zasad obrotu napojami alkoholowymi w punktach sprzedaży w przedmiocie przepisów ustawy o wychowaniu w trzeźwości i przeciwdziałaniu alkoholizmowi,
- c) podejmowanie działań interwencyjnych w stosunku do osób łamiących przepisy ustawy – wnioskowanie o cofnięcie zezwoleń na sprzedaż napojów alkoholowych.

VI. Ustalenie wysokości wynagrodzenia dla członka Gminnej Komisji Rozwiązywania Problemów Alkoholowych w Krzeszowie.

1. Rada Gminy w Krzeszowie ustala wysokość wynagrodzenia członka Gminnej Komisji Rozwiązywania Problemów Alkoholowych za wykonane prace:

- a) za udział w pracach Gminnej Komisji Rozwiązywania Problemów Alkoholowych – 80,00 zł brutto/posiedzenie,
- b) za udział w kontroli sklepów na terenie gminy Krzeszów 80,00 zł brutto/kontrola.

2. Pracownikom samorządowym gminy jak również jednostek organizacyjnych gminy wykonującym pracę w Gminnej Komisji Rozwiązywania Problemów Alkoholowych wynagrodzenie określone w ust. 1 nie przysługuje.

3. Podstawę do wypłacenia wynagrodzenia jest obecność, potwierdzona własnoręcznym podpisem na liście obecności, sporządzonej przez Przewodniczącego Komisji.

VII. Koordynator Programu

Koordinację realizacji Gminnego Programu prowadzi Pełnomocnik Wójta ds. realizacji Gminnego Programu Profilaktyki i Rozwiązywania Problemów Alkoholowych.

VIII. Dysponenci środków finansowych i realizator Programu

Dysponentem środków finansowych i realizatorem Programu jest Urząd Gminy w Krzeszowie przy współpracy z placówkami oświatowymi, Policją, Gminną Komisją Rozwiązywania Problemów Alkoholowych,

Gminnym Ośrodkiem Pomocy Społecznej, służbą zdrowia, organizacjami pozarządowymi, oraz z innymi instytucjami i osobami w zakresie wspólnego reagowania na występujące problemy.

IX. Zasady finansowania Gminnego Programu Profilaktyki i Rozwiązywania Problemów Alkoholowych oraz Przeciwdziałania Narkomanii na 2024 r.

1. Źródłem finansowania Gminnego Programu Profilaktyki i Rozwiązywania Problemów Alkoholowych oraz Przeciwdziałania Narkomanii na 2025 r. są środki finansowe pochodzące z opłat za korzystanie z zezwoleń na sprzedaż napojów alkoholowych zgodnie z art. 18² ust. 1 i 2 ustawy z dnia 26 października 1982 r. o wychowaniu w trzeźwości i przeciwdziałaniu alkoholizmowi (Dz. U. z 2023 r., poz. 2151 z późn. zm.).

2. Części opłat za zezwolenie na sprzedaż napojów alkoholowych w obrocie hurtowym, tj. za sprzedaż napojów alkoholowych w opakowaniach jednostkowych o ilości nominalnej napoju nieprzekraczającej 300ml, tzw. „małpki”, zgodnie z art. 9³ ust. 3 pkt. 1.

X. Ewaluacja Gminnego Programu Profilaktyki i Rozwiązywania Problemów Alkoholowych oraz Przeciwdziałania Narkomanii na 2024 r.

Narzędziem ewaluacji programu będzie systematyczne zbieranie i analiza danych dotyczących realizacji Gminnego Programu Profilaktyki i Rozwiązywania Problemów Alkoholowych oraz Przeciwdziałania Narkomanii na 2025 r.

Przewodniczący Rady Gminy

Zbigniew Bąk